

SÉNAT DE BELGIQUE

SESSION DE 1944-1945.

SÉANCE DU 7 NOVEMBRE 1945

Proposition de loi tendant à réprimer les abus en matière de vente à tempérament.

DÉVELOPPEMENTS

MESDAMES, MESSIEURS,

La vente à tempérament a pris une extension toujours plus grande. Elle consiste en un contrat de vente dans lequel le vendeur permet à l'acheteur d'effectuer le paiement de l'objet vendu par acomptes successifs aux termes fixés par le contrat.

Nous avions précédemment, afin de parer aux plus grands défauts de la vente à tempérament, proposé de modifier l'article 2 de la loi du 18 août 1887 et l'article 43bis de la loi du 25 mars 1876 (*Doc. Sénat 24 Session 1939-40. — N^o 90 Session 1944-1945*).

Cette proposition fut votée à l'unanimité. Ces dispositions avaient pour but de protéger l'acheteur contre les abus des vendeurs : l'article 1^{er} déclarait notamment atteintes de nullité toutes mesures d'exécution sur les salaires, etc. autres que celles prévues au livre V de procédure civile ainsi que toutes délégations ou cessions consenties d'avance.

L'article 2^o stipulait que toute action en justice concernant les dites ventes devait être portée devant la

BELGISCHE SENAAAT

ZITTING 1944-1945.

VERGADERING VAN 7 NOVEMBER 1945.

Wetsvoorstel strekkende tot beteugeling der misbruiken inzake verkoop op afbetaling.

TOELICHTING

MEVROUWEN, MIJNE HEEREN,

De verkoop op afbetaling heeft steeds een grooter uitbreiding genomen. Hij bestaat in een verkoopcontract, waarbij de verkooper aan den kooper toelaat de betaling van het verkochte voorwerp te doen door achtereenvolgende afbetalingen op de termijnen vastgesteld door het contract.

Ten einde de grootste nadeelen van den verkoop op afbetaling te verhelpen, hadden wij vroeger voorgesteld artikel 2 der wet van 18 Augustus 1887 en artikel 43bis der wet van 25 Maart 1876 te wijzigen (*Ged. Stukken Senaat n^r 24 - Zitting 1939-1940 en n^r 90 - Zitting 1944-1945*).

Dit voorstel werd eenparig goedgekeurd. Deze bepalingen hadden ten doel den kooper te beschermen tegen de misbruiken vanwege de verkoopers: het eerste artikel verklaarde o. m. nietig alle maatregelen van tenuitvoerlegging op de loonen, enz., andere dan deze voorzien in Boek V van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering, alsmede alle op voorhand gedane afstand of overdracht.

Artikel 2 bepaalde dat elke rechtsvordering betreffende bewuste verkopeningen moest worden gebracht voor

juridiction compétente du domicile de l'acheteur.

La proposition actuelle vise à remédier à d'autres abus.

M. René Piret, premier référendaire adjoint au tribunal de Commerce de Bruxelles et professeur à la faculté de droit de Louvain, dans son livre remarquable : « Le droit au prix du vendeur de meubles corporels et ses garanties, Louvain 1941 », signale divers moyens par lesquels les vendeurs à tempérament tâchent de se faire payer ou indemniser au cas où leurs acheteurs malheureux ne réussissent pas à payer les acomptes échus.

D'aucuns insèrent dans le contrat un pacte comissoire exprès permettant la résolution du contrat dès le moindre manquement de la part de l'acheteur. D'autres y ajoutent encore une clause pénale permettant la rétention des acomptes payés ; ou bien une clause fixant forfaitairement une somme à payer comme dommages et intérêts en cas de non-exécution parfaite du contrat.

L'article premier de notre proposition de loi aura comme conséquence d'empêcher qu'aucune résolution, résiliation, clause pénale ou forfait de dommages et intérêts n'agissent de plein droit, mais qu'ils ne puissent agir qu'en vertu d'un jugement.

Un deuxième article veut forcer les vendeurs à montrer clairement à leurs acheteurs la différence entre le prix au comptant et le prix à crédit, car trop souvent les ouvriers ou petits employés sont éblouis par la modicité des versements successifs sans tenir compte du total élevé. Un moyen sûr pour forcer les vendeurs à agir de la sorte, est de ne déclarer recevables les demandes en justice que jusqu'à concurrence des prix au comptant, s'ils n'ont pas observé la règle de loyauté préconisée ici.

het bevoegde rechtscollege van de woonplaats van den koper.

Onderhavig voorstel heeft ten doel andere misbruiken te verhelpen.

De h. René Piret, eerste adjunct-referendaris bij de rechtbank van koop-handel te Brussel en professor aan de rechtsfaculteit te Leuven, wijst in zijn merkwaardig boek « Le droit au prix du vendeur de meubles corporels et ses garanties » (Leuven 1941) verschillende middelen aan, waardoor de verkopers op afbetaling trachten zich te doen betalen of schadeloos stellen in geval hun ongelukkige kopers er niet in slagen de vervallen termijnen te betalen.

Anderen lasschen in het contract een uitdrukkelijk ontbindende voorwaarde in, die toelaat de overeenkomst te verbreken bij de minste tekortkoming vanwege den koper. Anderen voegen er nog een strafbepaling aan toe, welke toelaat de betaalde voorschotten op afbetaling te behouden, ofwel een bepaling waarbij forfaitair wordt vastgesteld een som te betalen als schadevergoeding, indien het contract niet vol maakt wordt uitgevoerd.

Het eerste artikel van ons wetsvoorstel zal voor gevolg hebben te beletten dat eenig beding tot ontbinding of verbreking, eenigerlei strafbepaling of forfaitair bedrag van schadevergoeding van rechtswege zouden uitwerking hebben, maar dat zij enkel kunnen uitwerking hebben krachtens een vonnis.

Een tweede artikel wil de verkopers dwingen aan hun kopers duidelijk het verschil aan te toonen tusschen den prijs van den contanten verkoop en den prijs van verkoop op krediet; immers al te vaak zijn de arbeiders of kleine bedienden verblind door het gering bedrag der achtereenvolgende stortingen zonder rekening te houden met het hooge totaal. Een veilig middel om de verkopers te dwingen aldus te handelen bestaat er in de rechtsvoorwaarden slechts ontvankelijk te verklaren naar rata van de contante prijzen, indien zij den hier voorgestelden regel van eerlijkheid niet hebben nageleefd.

Subsidiairement à ce moyen mettant les acheteurs devant une situation claire et nette il faut limiter la durée maxima du crédit. Un crédit trop long amène souvent des complications, des malentendus, l'insolvabilité. Nous avons cru devoir excepter ici les meubles et les objets destinés à la production : 1^o à cause de leur nécessité primordiale ; 2^o parce que leur nature implique une garantie au vendeur.

Pour les autres objets nous avons cru bon de les diviser en deux classes : ceux dont le prix ne dépasse pas 5,000 francs devraient être payés au bout d'un an ; en effet, ils n'impliquent pas un paiement de plus de 100 francs par semaine ou de 500 francs par mois, somme que normalement un travailleur doit pouvoir liquider.

Pour les objets dont le prix dépasse 5,000 francs, nous préconisons le délai de 5 ans.

Dans tous les cas une partie devrait être payée dès la conclusion du contrat, ceci pour éviter trop de légèreté ou d'ignorance de la part de l'acheteur. Nous proposons 20 p. c. du prix.

Enfin un dernier article fixe l'intérêt maximum majorant le prix de vente à crédit par rapport au prix de vente au comptant. Nous préconisons l'intérêt légal en matière de commerce, soit 5,5 p. c.

E. RONSE.

In aansluiting met dit middel dat de koopers voor een klaren en duidelijken toestand plaatst, dient de maximum-duur van het krediet beperkt. Een al te lang krediet geeft vaak aanleiding tot verwikkelingen, misverstanden, insolventie. Wij hebben gemeend hier te moeten uitzonderen de roerende goederen en de voorwerpen bestemd voor de voortbrengst : 1^o wegens hun allereerste noodwendigheid ; 2^o omdat hun aard een waarborg voor den verkooper in zich sluit.

Voor de overige voorwerpen hebben wij gemeend dat het nuttig was ze in twee klassen in te deelen : deze, waarvan de prijs niet hooger is dan 5,000 fr., zouden dienen betaald na één jaar ; immers, zij sluiten niet in zich een betaling van meer den 100 frank per week of van 500 frank per maand, welk bedrag een arbeider normaal moet kunnen betalen.

Voor de voorwerpen waarvan de prijs 5,000 frank overschrijdt stellen wij een termijn van 5 jaar voor.

In elk geval, zou een gedeelte dienen betaald bij de afsluiting van het contract, ten einde al te veel lichtzinnigheid of onwetendheid vanwege den kooper te voorkomen. Wij stellen 20 p. h. van den prijs voor.

Ten slotte bepaalt een laatste artikel den maximum interest tot verhooging van den prijs van verkoop op krediet vergeleken bij den prijs van contanten verkoop. Wij stellen den wettelijken interest in handelszaken voor, namelijk 5,5 t. h.

Proposition de loi tendant à réprimer les abus en matière de vente à tempérament.

ARTICLE PREMIER.

Sont nulles dans les contrats de vente à tempérament toutes clauses constituant un pacte comissoire exprès, toutes clauses pénales permettant la rétention des acomptes déjà payés et toutes clauses fixant forfaitairement une somme payable en dommages et intérêts au cas de non paiement des acomptes échus.

ART. 2.

Le vendeur a l'obligation d'indiquer au contrat constatant la vente à tempérament la marge entre le prix de vente au comptant et le prix de vente à crédit, de façon à faire apparaître le taux réel de l'intérêt porté en compte.

La demande en justice basée sur un contrat qui ne satisfait pas à cette obligation n'est recevable qu'à concurrence du prix de vente au comptant.

ART. 3.

Dans les contrats de vente à tempérament pour les objets meubles non destinés à la production, la durée des crédits est limitée à un an pour les objets dont le prix ne dépasse pas 5,000 francs et à 5 ans pour les autres.

Dans tous les cas, 20 p. c. du prix doit être payé au comptant.

ART. 4.

L'intérêt maximum majorant le prix de vente à crédit dans le contrat de vente à tempérament ne peut dépasser l'intérêt légal en matière commerciale.

E. RONSE.
Bon MOYERSOEN.
Mlle BAERS.
P. BROEKX.
J. FOBE.

Wetsvoorstel strekkende tot beteugeling der misbruiken inzake verkoop op afbetaling.

EERSTE ARTIKEL.

In de contracten van verkoop op afbetaling zijn nietig alle bepalingen die een uitdrukkelijk ontbindende voorwaarde beteekenen, alle strafbepalingen die toelaten de reeds betaalde voorschotten op afrekening te behouden, alsmede alle bepalingen die een forfaitair betaalbare som vaststellen met het oog op schadevergoeding in geval van niet-betaling der vervallen voorschotten op afrekening.

ART. 2.

De verkooper is verplicht in het contract, waarbij de verkoop op afbetaling wordt vastgesteld, de speling tusschen den prijs van contanten verkoop en den prijs van verkoop op krediet aan te duiden derwijze dat de werkelijke voet van den aangerekenden interest duidelijk blijkt.

De rechtsvordering, gesteund op een contract dat aan deze verplichting niet voldoet, is slechts ontvankelijk naar rata van den prijs van contanten verkoop.

ART. 3.

In de contracten van verkoop op afbetaling voor de roerende zaken niet bestemd voor de voortbrengst, wordt de duur der kredieten beperkt tot één jaar, voor de voorwerpen waarvan de prijs niet 5,000 frank overschrijdt en tot vijf jaar voor de overige.

In elk geval moet 20 t. h. van den prijs contant betaald worden.

ART. 4.

De maximum-interest tot verhooging van den prijs van verkoop op krediet in het contract van verkoop op afbetaling, mag den wettelijken interest in handelszaken niet overschrijden.